

1. VAO

Potrebno je izabrati izvođača radova za izgradnju hotela na Zlatiboru. Nakon prikupljanja ponuda popunjena je sledeća matrica odlučivanja i određeni su sledeći ponderi:

	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	3	7	80
A2	6	4	60
A3	4	8	100
A4	7	5	80
w	0,3	0,5	0,2

a) Odrediti najprihvatljiviju alternativu ako je DO odredio sledeći redosled važnosti kriterijuma.

Kvalitet >> Brzina >> Cena

b) Odrediti najprihvatljiviju alternativu ako je DO odredio vektor željenih vrednosti:

Brzina	Kvalitet	Cena
5	5	80

- c) Odrediti najprihvatljivije rešenje koristeći očekivanu korist (otežanu sumu) i MAXIMIN metodom. Normalizaciju vršiti L_1 normom.
- d) Odrediti najprihvatljivije rešenje kompromisom Otežane sume i MAXIMIN metode, ako je $v(s) = 0,8$. Normalizaciju raditi L_∞ normom.
- e) Da li prvoplasirana alternativa (dobijena u zadatku d) ima dovoljnu prednost?
- f) Da li prvoplasirana alternativa (dobijena u zadatku d) ima dovoljno čvrstu poziciju?

2. MATRICE PROCENE

Koristi se matrica odlučivanja iz prethodnog zadatka.

- a) Odrediti nove vrednosti pondera ukoliko je DO popunio sledeću matricu procene:

	Brzina	Kvalitet	Cena
Brzina		(2)	2
Kvalitet			3
Cena			

- b) Izračunati racio nekonzistentnosti matrice procene ukoliko je $RI = 0,58$. Dati odgovor na pitanje da li je matrica procene konzistentna.
- c) Koristeći nove pondere i početnu matricu odlučivanja odrediti najprihvatljiviju alternativu korišćenjem Otežane sume. Normalizovati L^∞ normom.

3. MODELOVANJE PREFERENCIJA

Koristiti matricu odlučivanja iz prvog zadatka.

- a) Izračunati čist tok za kriterijum Kvalitet ako DO dao sledeće parametre preferencija:

m	0
n	4

- b) Uključiti čist tok preferencije dobijen u prethodnom koraku u početnu matricu odlučivanja (uključujući i težine kriterijuma) i odrediti najprihvatljivije alternative koristeći Otežanu sumu i MAXIMAX metode. Normalizovati IKOR normom.
-

Vektor sopstvenih vrednosti:

L1	L2	L3
0,014	0,003	0

Matrica sopstvenih vektora:

	V1	V2	V3
Brzina	0,713	-0,636	-0,295
Kvalitet	-0,617	-0,371	-0,694
Cena	0,332	0,667	-0,657

- c) Izračunati procenat varijabiliteta koje pokrivaju prve dve komponente.
d) Konstruisati GAIA ravan koristeći matricu odlučivanja dobijenu u b).

4. KORISNOST

- a) Odrediti odnos DO prema riziku za kriterijum Kvalitet ako je iskazana indiferentnost između standardne kocke između 0 jedinica i najvećih 8 jedinica i sigurnog dobitka od 5 jedinica.
- b) Odrediti funkciju korisnosti.
- c) Da je DO pod a) iskazao indiferentnost pri verovatnoći od 10% za maksimalan dobitak kakav bi tada bio odnos DO prema riziku (skicirati)?

5. GRUPNO ODLUČIVANJE

Kako je više DO vršilo analizu odlučivanja potrebno je usaglasiti njihova mišljenja. Dobijena je sledeća matrica rangova alternativa:

	DO1	DO2	DO3
1	A3	A4	A3
2	A4	A3	A2
3	A2	A1	A4
4	A1	A2	A1

- a) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom pravila većine.
- b) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom zbira relacije poretka.
- c) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom aditivnog rangiranja.
- d) Primeniti model Model minimalne varijanse.
- e) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom umnoženog rangiranja.

REŠENJA:

1. VAO

- a) Odrediti najprihvatljiviju alternativu ako je DO odredio sledeći redosled važnosti kriterijuma.

	Kvalitet
A1	7
A2	4
A3	8
A4	5

Najprihvatljivija je alternativa A3.

- b) Odrediti najprihvatljiviju alternativu ako je DO odredio vektor željenih vrednosti:

Brzina	Kvalitet	Cena
5	5	80

	Brzina	Kvalitet	Cena	Suma
A1	0	1	1	2
A2	1	0	1	2
A3	0	1	0	1
A4	1	1	1	3

Najprihvatljivija je alternativa A4.

- c) Odrediti najprihvatljivije rešenje koristeći očekivanu korist (otežanu sumu) i MAXIMIN metodom. Normalizaciju vršiti L_1 normom.

	Brzina	Kvalitet	Cena		Brzina	Kvalitet	Cena		Brzina	Kvalitet	Cena
A1	3	7	80		3	7	0,013		0,15	0,292	0,245
A2	6	4	60		6	4	0,017		0,3	0,167	0,321
A3	4	8	100		4	8	0,01		0,2	0,333	0,189
A4	7	5	80		7	5	0,013		0,35	0,208	0,245
w	0,3	0,5	0,2		0,3	0,5	0,2		0,3	0,5	0,2
				sum	20	24	0,053				

	Brzina	Kvalitet	Cena	OK	MAXIMIN
A1	0,045	0,146	0,049	0,24	0,045
A2	0,09	0,084	0,064	0,238	0,064
A3	0,06	0,167	0,038	0,265	0,038
A4	0,105	0,104	0,049	0,258	0,049

Prema očekivanoj koristi najprihvatljivija alternativa je alternativa A3, dok je prema MAXIMIN metodi najprihvatljivija alternativa A2.

- d) Odrediti najprihvatljivije rešenje kompromisom Otežane sume i MAXIMIN metode, ako je $v(s) = 0,8$. Normalizaciju raditi L^∞ normom.

	OK	MAXIMIN
A1	0,24	0,045
A2	0,238	0,064
A3	0,265	0,038
A4	0,258	0,049
v	0,8	0,2
max	0,265	0,064

OK	MAXIMIN
0,906	0,703
0,898	1
1	0,594
0,974	0,766
0,8	0,2

OK	MAXIMIN
0,725	0,141
0,718	0,2
0,8	0,119
0,779	0,153

OK
0,866
0,918
0,919
0,932

Najprihvatljivija alternativa je alternativa A4.

- e) Da li prvoplasirana alternativa (dobijena u zadatku d) ima dovoljnu prednost?

$$DQ = \min \left\{ \frac{1}{J-1}; 0,25 \right\} = \min \left\{ \frac{1}{4-1}; 0,25 \right\} = \min \{0,333; 0,25\} = 0,25$$

$$v' - v'' \geq 0,25$$

$$0,932 - 0,919 \geq 0,25$$

$$0,013 < 0,25$$

Prvoplasirana alternativa nema dovoljnu prednost.

- f) Da li prvoplasirana alternativa (dobijena u zadatku d) ima dovoljno čvrstu poziciju?

	v(1)		
	OK	MAXIMIN	OK
A1	0,906	0	0,906
A2	0,898	0	0,898
A3	1	0	1
A4	0,974	0	0,974

	v(0)		
	OK	MAXIMIN	OK
	0	0,703	0,703
	0	1	1
	0	0,594	0,594
	0	0,766	0,766

	v(0,25)		
	OK	MAXIMIN	OK
A1	0,227	0,527	0,754
A2	0,225	0,75	0,975
A3	0,25	0,446	0,696
A4	0,244	0,575	0,819

	v(0,75)		
	OK	MAXIMIN	OK
	0,68	0,176	0,856
	0,674	0,25	0,924
	0,75	0,149	0,899
	0,731	0,192	0,923

Prvoplasirana alternativa nema dovoljno čvrstu poziciju.

2. MATRICE PROCENE

a) Odrediti nove vrednosti pondera ukoliko je DO popunio sledeću matricu procene:

	Brzina	Kvalitet	Cena
Brzina		(2)	2
Kvalitet			3
Cena			

	Brzina	Kvalitet	Cena
Brzina	1	0,5	2
Kvalitet	2	1	3
Cena	0,5	0,333	1
sum	3,5	1,833	6

Brzina	Kvalitet	Cena	AVG
0,286	0,273	0,333	0,297
0,571	0,546	0,500	0,539
0,143	0,182	0,167	0,164

b) Izračunati ratio nekonzistentnosti matrice procene ukoliko je RI = 0,58. Dati odgovor na pitanje da li je matrica procene konzistentna.

$$0,297 * \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 0,5 \end{pmatrix} + 0,539 * \begin{pmatrix} 0,5 \\ 1 \\ 0,333 \end{pmatrix} + 0,164 * \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0,895 \\ 1,625 \\ 0,492 \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} 0,895 \\ 1,625 \\ 0,492 \end{pmatrix} / \begin{pmatrix} 0,297 \\ 0,539 \\ 0,164 \end{pmatrix} = \begin{matrix} 3,013 \\ 3,015 \\ 3 \end{matrix}$$

$$CI = \frac{\lambda_{max} - n}{n - 1} = \frac{3,015 - 3}{3 - 1} = 0,0075$$

$$CR = \frac{0,0075}{0,58} = 0,013$$

Matrica odlučivanja je konzistentna.

c) Koristeći nove pondere i početnu matricu odlučivanja odrediti najprihvatljiviju alternativu korišćenjem Otežane sume. Normalizovati L[∞] normom.

	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	3	7	80
A2	6	4	60
A3	4	8	100
A4	7	5	80
w	0,297	0,539	0,164

	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	3	7	0,013
A2	6	4	0,017
A3	4	8	0,01
A4	7	5	0,013
w	0,297	0,539	0,164
max	7	8	0,017

Brzina	Kvalitet	Cena
0,429	0,875	0,765
0,857	0,500	1
0,571	1	0,588
1	0,625	0,765
0,297	0,539	0,164

	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	0,127	0,472	0,125
A2	0,255	0,270	0,164
A3	0,170	0,539	0,096
A4	0,297	0,337	0,125

OK
0,724
0,689
0,805
0,759

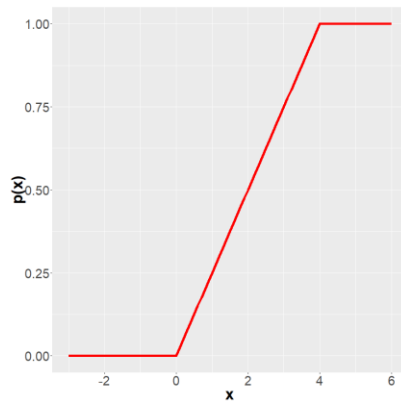

3. MODELOVANJE PREFERENCIJA

a) Izračunati čist tok za kriterijum Kvalitet ako DO dao sledeće parametre preferencija:

m	0
n	4

Funkcija izgleda ovako:

Vrednosti za kvalitet su i dobijamo:

	Kvalitet
A1	7
A2	4
A3	8
A4	5

Poređenje	$p(x)$
A1, A2	0,75
A1, A3	0
A1, A4	0,5
A2, A1	0
A2, A3	0
A2, A4	0
A3, A1	0,25
A3, A2	1
A3, A4	0,75
A4, A1	0
A4, A2	0,25
A4, A3	0

	A1	A2	A3	A4	T^+	T^-
A1		0,75	0	0,5	0,417	0,334
A2	0		0	0	0	-0,667
A3	0,25	1		0,75	0,667	0,667
A4	0	0,25	0		0,083	-0,334
T^+	0,083	0,667	0	0,417		

- b) Uključiti čist tok preferencije dobijen u prethodnom koraku u početnu matricu odlučivanja (uključujući i težine kriterijuma) i odrediti najprihvatljivije alternative koristeći Otežanu sumu i MAXIMAX metode. Normalizovati IKOR normom.

	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	3	0,334	80
A2	6	-0,667	60
A3	4	0,667	100
A4	7	-0,334	80
w	0,3	0,5	0,2
max	7	0,667	60
min	3	-0,667	100

Brzina	Kvalitet	Cena
0	0,75	0,5
0,75	0	1
0,25	1	0
1	0,25	0,5
0,3	0,5	0,2

Brzina	Kvalitet	Cena
0	0,375	0,1
0,225	0	0,2
0,075	0,5	0
0,3	0,125	0,1

OK	MAXIMAX
0,475	0,375
0,425	0,225
0,575	0,5
0,525	0,3

Najprihvatljivija alternativa i po OK i po MAXIMAX metodi je A3.

Matrica sopstvenih vektora:

	V1	V2	V3
Brzina	0,713	-0,636	-0,295
Kvalitet	-0,617	-0,371	-0,694
Cena	0,332	0,667	-0,657

- c) Izračunati procenat varijabiliteta koje pokrivaju prve dve komponente.

Vektor sopstvenih vrednosti:

L1	L2	L3	Sum
0,014	0,003	0	0,017
0,824	0,176	0	
82,4%	17,6%	0%	

Prve dve komponente pokrivaju 100% varijabiliteta.

- d) Konstruisati GAIA ravan koristeći matricu odlučivanja dobijenu u b).

Uzimamo normalizovanu matricu odlučivanja (uključujući i pondere) iz b) i matricu sopstvenih vektora (i to samo prva dva vektora jer oni konstruišu GAIA ravan). Te dve matrice množimo.

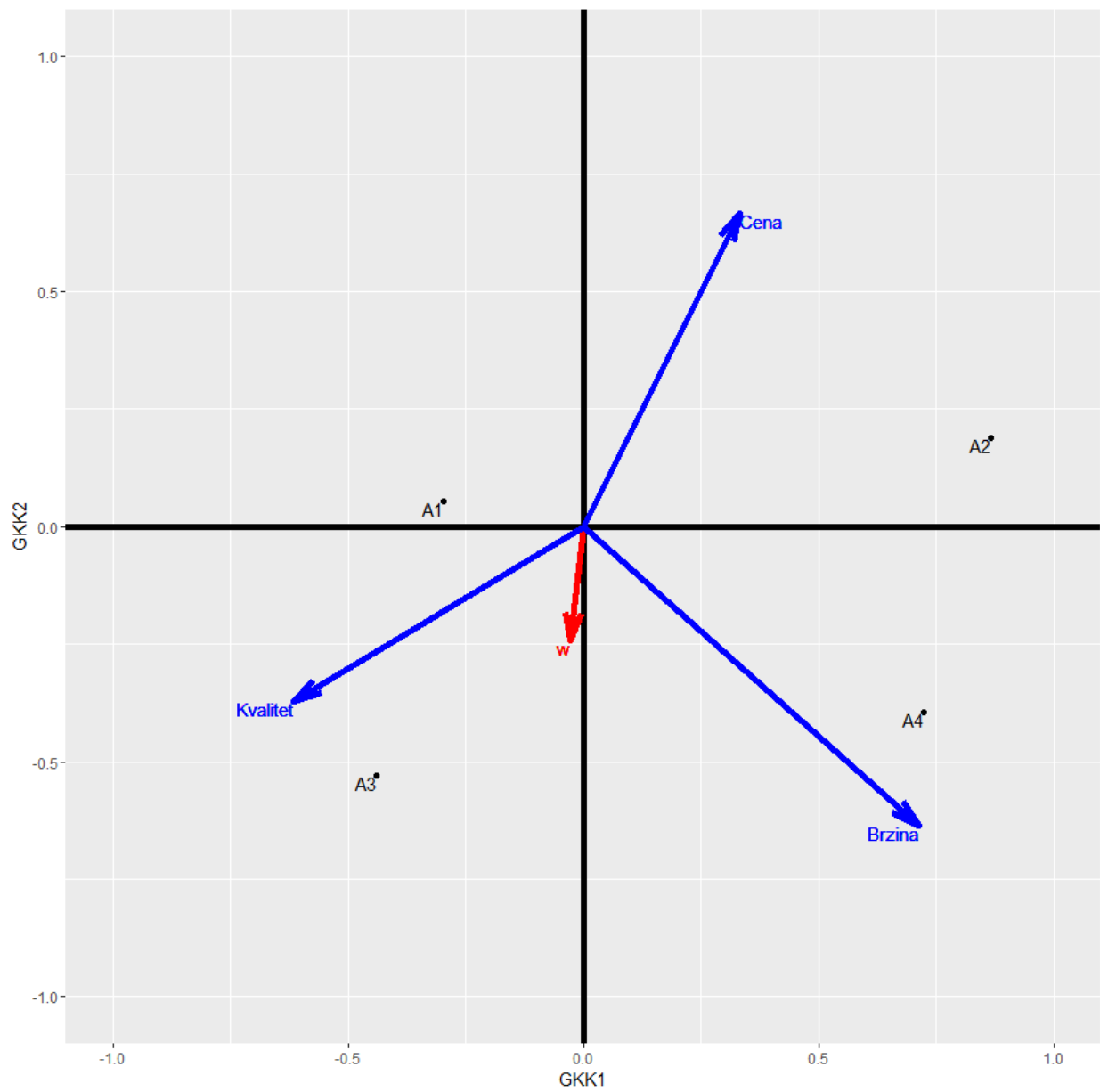
	Brzina	Kvalitet	Cena
A1	0	0,75	0,5
A2	0,75	0	1
A3	0,25	1	0
A4	1	0,25	0,5
w	0,3	0,5	0,2

	V1	V2
Brzina	0,713	-0,636
Kvalitet	-0,617	-0,371
Cena	0,332	0,667

Dobijaju se sledeće vrednosti:

	GKK1	GKK2
A1	-0,297	0,055
A2	0,867	0,190
A3	-0,439	-0,530
A4	0,725	-0,395
w	-0,028	-0,243

Za konstruisanje GAIA ravni potrebna nam je gore-dobijena matrica i matrica sopstvenih vektora.

4. KORISNOST

- a) Odrediti odnos DO prema riziku za kriterijum Kvalitet ako je iskazana indiferentnost između standardne kocke između 0 jedinica i najvećih 8 jedinica i sigurnog dobitka od 5 jedinica.

$$M = 8$$

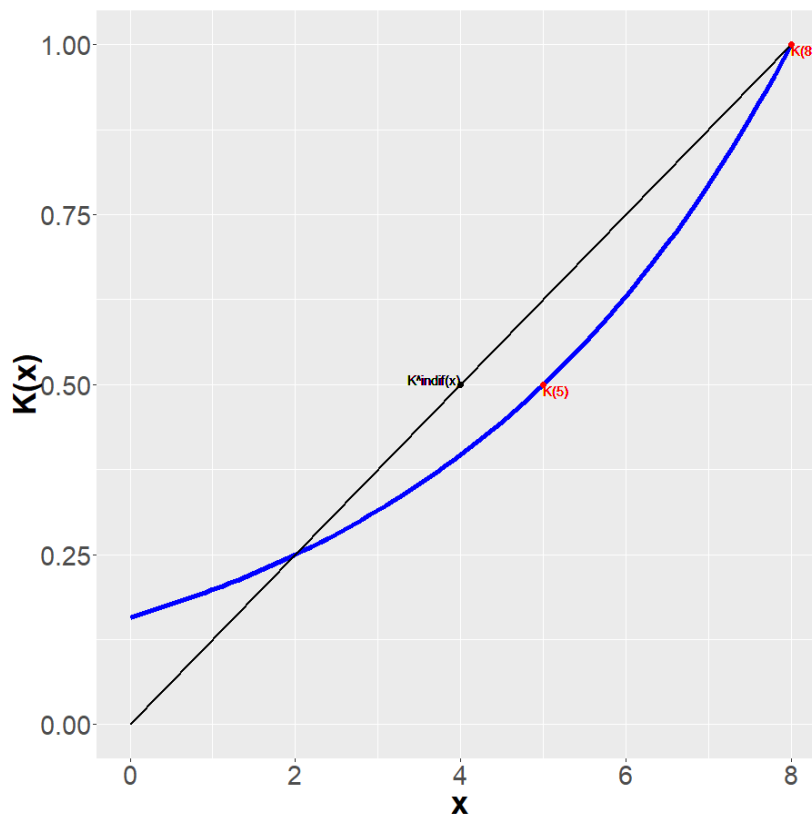
$$k_i = 5$$

$$0,5 * K(0) + 0,5 * K(8) = K(5)$$

$$0,5 * 0 + 0,5 * 1 = K(5)$$

$$K(5) = 0,5$$

$$K^{indif}(x) = 0,5 * M = 0,5 * 8 = 4$$

DO iskazuje sklonost ka riziku.

- b) Odrediti funkciju korisnosti.

$$K(x) = e^{-\frac{\alpha(M-x)}{M}}$$

$$\alpha = -\ln(0,5) * \frac{M}{M - k_i} = 0.693 * \frac{8}{8 - 5} = 1.848$$

$$K(x) = e^{-\frac{1.848(8-x)}{8}}$$

- c) Da je DO pod a) iskazao indiferentnost pri verovatnoći od 10% za maksimalan dobitak kakav bi tada bio odnos DO prema riziku (skicirati)?

$$M = 8$$

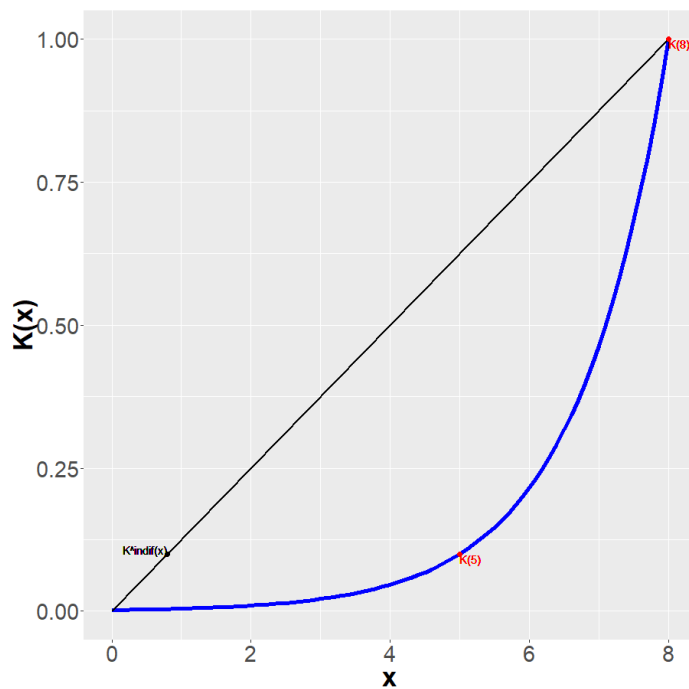
$$k_i = 5$$

$$(1 - 0,1) * K(0) + 0,1 * K(8) = K(5)$$

$$0,9 * 0 + 0,1 * 1 = K(5)$$

$$K(5) = 0,1$$

$$K^{indif}(x) = 0,1 * M = 0,1 * 8 = 0,8$$

DO iskazuje sklonost ka riziku.

5. GRUPNO ODLUČIVANJE

a) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom pravila većine.

	1. mesto
A1	0
A2	0
A3	2
A4	1

Najprihvatljivija alternativa je alternativa A3.

b) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom zbira relacije poretka.

	A1	A2	A3	A4	Suma
A1		1	0	0	1
A2	2		0	1	3
A3	3	3		2	8
A4	3	2	1		6

Najprihvatljivija alternativa je alternativa A3.

c) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom aditivnog rangiranja.

	DO1	DO2	DO3	AS
A1	4	3	4	3,667
A2	3	4	2	3
A3	1	2	1	1,333
A4	2	1	3	2

Najprihvatljivija alternativa je alternativa A3.

d) Primeniti model Model minimalne varijanse.

	DO1	DO2	DO3	Var
A1	4	3	4	0,222
A2	3	4	2	0,667
A3	1	2	1	0,222
A4	2	1	3	0,667

Najniže varijanse, odnosno najstabilniji rang, imaju alternative A1 i A3.

e) Odrediti najprihvatljivije rešenje Modelom umnoženog rangiranja.

	DO1	DO2	DO3	GS
A1	4	3	4	3,634
A2	3	4	2	2,884
A3	1	2	1	1,26
A4	2	1	3	1,817

Najprihvatljivija alternativa je alternativa A3.